

Kahjustatud lehtedega vaarikad

Kasvatan vaarikasorti 'Polka', aga nüüd on tulnud probleeme. Esiteks on lehtedele tekkinud pisi-kesed oranžid täpid (hetkel ainult lehe pealmisel poolel). Teiseks on taimelehtede otstest algav kuivamine, mis muudab lehe mustaks.

Varred on sellegipoolest täiesti ilusad.

Selline häda on olnud paaril viimasel aastal. Ja igal kevadel on reas järjest rohkem tühimikke. Nüüd on haigus levinud ka hiljem rajatud istandusse. Kirjandusest pole abi leidnud. Ehk teate, mis seda põhjustab või millelga on tegu?

Vastab

VÄINO PALLUM

SEEKORD on neid vaarikaid tabanud vaarikarooste ehk vaarika-tõlvrooste, mida tekitab seen *Phragmidium rubi-idae*.

Haigus on küll laialt levinud, kuid selle läbi olulisi kahjustusi on meil seni harva esinenud. Sageli kannatavad roostehaiguse all metsvaarikad. Nagu roosteseentele üldiselt omane, moodustub patogeenil arengutsüklis mitu eosjärku: kevad-, suvi-, tali- ja kandeesed. Ent erinevalt paljudel teistel taimedel roostehaigust põhjustavatest seentest arenevad vaarikal kõik need eosjärgud. Näiteks sõst-raroostel areneb osa eosjärke nn vaheperemeestaimedel tarnadel.

Haigus ilmub kevadel mais. Vaarikalehtede ülaküljel ja suuremate lehesoonte alaküljel on näha mõne

millimeetri suurusi kollakasoranže padjandtäppe. Need on kevadeoslate (kevikute) kogumikud koos kevadeostega.

Juunis moodustuvad lehe alumisel pinnal kevaste kohale lehepin-nast välja ulatuvad väikesed pruunikad padjandid – suvieoslate kogumikud. Suvieoslais areneb mitu põlvkonda patogeeni suvieoseid.

Roostest tugevasti tabandunud vaarikalehed kuivavad ja varisevad, mistõttu marjasaak väheneb.

Mõnikord võivad haigestuda ka noored vaarikavõrsed. Neile ilmuvad oranžid laigukesed, hiljem väikesed haavandid. Tugevasti nakatunud võrsed hävivad. Tavaliselt juhtub see viljakanda-aastal, halvemal juhul sureb kogu taim välja.

Suve lõpul tekib suvieospadjan-ditel arvukalt tumepruune kuni musti talieoste kogumikke. Kevadel arenevad talieostest kandeesed ning need nakatavad noori lehti aprilli lõpul – mai algul.

Roostehaiguse levikut soodustab mõõdukalt soe ja niiske ilmas-tik. Põuaperioodil haigusetekitaja seene areng seiskub. Haiguse levi-ku tõkestamiseks pritsige vaarikaid pärast saagikoristust Topas 100 ECga (6–8 ml/10 l). Pritsimislahu- sed vaskoksiidkloriidi (50 g/10 l) või vaskvitrioliga (100 g/10 l) toi-mivad patogeenile nõrgemini.

Agrotehniliste tõrjevõtete hulka kuulub põõsaaluse maapinna kat-mine turba või kompostiga. Sügisel koguge kokku varisenud lehed, löi-gake välja vanad varred ning põle-tage need.

Enne vaarika õitsemist (5–7 päeva enne õienuppude avane-mist) pritsige põõsaid Topas 100 ECga (6–8 ml/10 l).

Tõsi küll, see pritsimine on mõeldud eeskätt siiski märksa suu-remat häda põhjustavate haigus-te – vaarika-varrepõletiku ja vaari-kaantraknoosi ehk kõrblaiksuse en-netamiseks.